

Vážená paní
JUDr. Alena Schillerová PhD., ministryně
Ministerstvo financí České republiky
Letenská 525/15
118 10 Praha

V Praze dne 11. května 2020

Vážená paní ministryně,

Transparency International – Česká republika, o.p.s. (TI) je nevládní nezisková organizace zabývající se bojem proti korupci a hospodárností veřejných rozpočtů, což zahrnuje také prosazování transparentních majetkových struktur, spravedlivého zdanění a zamezení střetům zájmů.

Mezi jednu z dlouhodobých priorit TI patří problematika rozkrývání skutečných majitelů. Se zástupci státní správy i politiky vedeme na toto téma trvalý dialog, na který bychom chtěli v této nestandardní době navázat.

V souvislosti s poskytováním státní pomoci na zmírnění ekonomického dopadu pandemie nemoci SARS-CoV-2 přistoupila vláda v Dánsku¹ (a v menším měřítku i vláda v Polsku²) ke krokům, jak zacílit podporu subjektům, u kterých lze předpokládat, že bude využita efektivně. Jedná se zejména o omezení poskytování pomoci společnostem, které *vyplatí dividendy, odkoupí zpětně své vlastní akcie nebo jsou registrovány v daňových rájích* tak, že nebudou moci o předmětnou pomoc vůbec žádat. Dánská vláda ve svém prohlášení odkázala na pokyny EU³.

Daňové ráje (z anglického "tax haven") lze považovat za jeden z vedlejších negativních efektů globalizace. Odstranění hranic umožňuje směřovat kapitál do destinací, které jsou ekonomicky výhodnější z hlediska zdanění, a jeho nevyužívání v zemi původu, kde však dané subjekty využívají veřejné statky a služby. K této ekonomické „efektivitě“ se přidala i zvýšená míra anonymizace konečných vlastníků a z daňových rájů se vytvořil účinný nástroj pro zakrytí finančních toků, které by jinak vyvolávaly nejen rozruch, ale i možné právní následky na poli finančních institucí po celém světě. Daňové ráje tak ve velké míře napomáhají se zakrýváním a praním výnosů z rozmanité trestné činnosti, jakou jsou např. obchod s drogami a s kradeným uměleckými předměty, ale i terorismus či korupce.

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky v minulých dnech neschválila návrh, který zaváděl opatření ve výše popsaném duchu pro české podpůrné programy. Negativní stanovisko k danému návrhu jste vyjádřila i Vy jako ministryně financí. Je tedy zcela patrné, že ze strany státní správy v České republice zcela chybí obdobný přístup k daňovým rájům a firmám s anonymními vlastníky jako je tomu ve výše uvedených zemích.

Z kroků české vlády, resp. poslanců vládních koaličních stran, pak plyne zásadní paradox. Na jednu stranu vláda deklaruje, že pomoc na zmírnění ekonomického dopadu pandemie nemoci SARS-CoV-2 chce zaměřit na domácí ekonomiku, ale na druhou stranu odmítá přijmout nástroje, které zamezí úniku finančních prostředků nejen do zahraničí, ale především do rizikových destinací, které umožňují skrývání skutečného majitele.

¹ www.fm.dk/nyheder/pressemeddelelser/2020/04/regeringen-og-alle-folketingets-partier-er-enige-om-at-justere-og-udvide-hjaelpepakker-til-dansk-oekonomi

² www.pb.pl/rzad-i-nbp-oglosza-plan-pomocy-firmom-relacja-987800

³ www.businessinsider.com/coronavirus-companies-tax-havens-banned-denmark-poland-bailout-2020-4

Jak ukázala praxe v oblasti veřejných zakázek, viz výstupy našich projektů týkající se tématu daňových rájů⁴, popř. výstupy kolegů z DatLabu⁵, takto využívané veřejné prostředky končily v nemalé míře právě v tzv. offshorových destinacích. Nelze se než domnívat, že aktuální praxe bude jiná, když v České republice selhává implementace Směrnice Evropského parlamentu a rady (EU) 2018/843 ze dne 30. května 2018, kterou se mění směrnice (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu a směrnice 2009/138/ES a 2013/36/EU (dále jen Směrnice AML) a veřejné nakupování související se současnou pandemií ze strany ministerstev, která zcela rezignovala alespoň na základní zásady zadávání veřejných zakázek.

Transparency International – Česká republika, o.p.s. Vás tedy tímto vyzývá, aby Ministerstvo financí připravilo vlastní návrh, jak aplikovat principy Směrnice AML v aktuálně běžících i připravovaných podpůrných programech souvisejících s pandemií nemoci SARS-CoV-2, a to především s ohledem na skutečné majitele a veřejnou přístupnost informací o vynakládání veřejných prostředků.

Zároveň Vám přinášíme konkrétní systémové návrhy pro kvalitní nakládání s veřejnými prostředky a předcházení rizik spojených s daňovými ráji:

- Je třeba identifikovat skutečné majitele při vynakládání veřejných prostředků (např. podpůrné programy, dotační programy, úvěrové garance, veřejné zakázky). Stát by pak měl s těmito informacemi dále aktivně pracovat, např. ve smyslu eliminace střetu zájmů při prověřování daného dotačního nebo úvěrového portfolia.
- Je třeba zveřejnit na obecně dostupném místě všechny žadatele/uchazeče/dodavatele veřejných prostředků, ideálně i se skutečným majitelem, aby byla zajištěna i veřejná kontrola.
- Je třeba identifikovat subjekty, které by neměly dostat státní podporu/veřejné prostředky, tedy firmy, které nemají známého vlastníka; firmy, které v aktuální situaci vyplácí dividendy; firmy, které nezveřejňují účetní závěrky, a neplní tak zákonné povinnosti; firmy napojené na offshorová centra⁶ (nestačí např. registrace k dani v ČR) nebo navázané na vysoko postavené země v rámci Financial Secrecy Indexu⁷.

Česká republika musí být schopna deklarovat, že veřejné finance budou vyplaceny v rámci ČR, nikoliv, aby posléze veřejné finance tekly do nepřehledné pavučiny firem a subjektů končících v daňových rájích. Pouze tímto způsobem lze zúžit prostor pro netransparentní a ne hospodárné nakládání s finančními prostředky České republiky.

S pozdravem

David Ondráčka

ředitel

Transparency International – Česká republika, o.p.s.

⁴ www.transparency.cz/projekty/offshore-1-0-a-2-0-anonymni-raje-ve-verejnych-zakazkach-2/

⁵ <https://blog.datlab.eu/eu-tenders-to-tax-havens/>

⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_19_781

⁷ <https://fsi.taxjustice.net/en/>